

Weg met de christelijke moraal

Preek over 1 Korinthiërs 1:9

Te lezen: 1 Korinthiërs 1 :1-9

Datum: 30 januari 1983

Wat is geloven? Waarom gaat het in het leven van een christen? Daarover kun je lang praten. En dat gebeurt dan ook! Paulus schrijft: Een christen is iemand die geroepen is tot gemeenschap met Christus. Geloven is: Je leven delen met Jezus. En: Jezus deelt zijn eigen leven met jou. Geloven is niet: Het voor waar houden dat God bestaat. Ik houd het voor waar dat de planeet Mars bestaat. Als ik 's avonds bij heldere hemel omhoog kijk en ik zie al die sterren, als ik door een sterrenkijker kijk naar een hemellichaam waarvan een deskundige zegt: 'Dat is Mars!', wanneer ik foto's zie, gemaakt vanuit een ruimtecapsule die vlakbij is gekomen, dan kan ik er niet onderuit: Ik houd het voor waar dat Mars bestaat! Dat is het kenmerkende voor iets voor waar houden: Het gebeurt op een afstand. Je bent een toeschouwer die zijn conclusies trekt. Zoals in dat kinderliedje 'Ik zag twee beren broodjes smeren'. Dat eindigt met: 'Ik stond er bij en ik keek er naar'. Een toeschouwer staat op een afstand. En hij blijft zichzelf. U zegt misschien: Dat is niet waar! Je bent zeker nog nooit in een voetbalstadion geweest! Wat daar met toeschouwers gebeurt! Ze blijven zeker niet zichzelf. Als hun club wint dan juichen ze en dan zingen ze. Ze zijn er helemaal 'in'. Dat is waar. Maar dat zijn dan ook geen toeschouwers meer. Zulke toeschouwers zijn eigenlijk zelf spelers geworden. Ze hebben het gevoel dat ze zelf op het veld staan. Soms ziet er eentje het onderscheid tussen hem en de spelers niet meer en rent het veld op. En dan kost het heel wat moeite om hem er weer af te krijgen.

Een toeschouwer staat op een afstand. En hij blijft zichzelf. Als ik toeschouwer ben, blijf ik 'ik': Ik vind iets goed of niet. Ik heb er een mening over. Ik kom tot een bepaalde conclusie. Ik oordeel dat het zus is, of zo. Het is allemaal 'ik'. 'Ik' houd alles in mijn eigen vingers. Er zijn mensen die zo ook God benaderen. Ze kijken om zich heen in de natuur, ze stellen zakelijk vast wat er in de wereld gebeurt, ze kijken naar de loop van hun eigen leven, en op grond daarvan komen ze dan tot de conclusie dat God wel bestaat, of dat hij niet bestaat. Mensen, wat ik wil zeggen: Een gelovige is niet een toeschouwer die - na alles bekeken te hebben - het voor waar houdt dat God bestaat. Laten we eerlijk zijn: Als je alles nuchter bekijkt, in de natuur, in de geschiedenis, wat er onder mensen gebeurt, alles wat er in je eigen hart leeft, heb je minstens evenveel redenen om het niet voor waar te houden dat er een God is, als het wel voor waar te houden. Minstens evenveel redenen om het niet voor waar te houden.... En misschien nog wel meer! De dingen zijn zo dubbel. Zelfs de mooie dingen zijn vaak dubbel! Het ligt zo door elkaar: Het werk van God en het werk van de duivel, het goddelijke en het demonische.... Je komt er niet uit! Een gelovige is geen toeschouwer die een bepaalde mening over God heeft, maar een deelgenoot.

Paulus schrijft dat een christen geroepen is tot gemeenschap met Jezus Christus.

Deelgenoot van Jezus Christus. Als Paulus in zijn brieven schrijft over het christelijk leven, doet hij dat in de terminologie van deelgenootschap: Een gelovige is met Christus gestorven en met hem opgestaan. Alle nadruk valt op dat 'met hem': We lijden met hem. We zullen in de toekomst met hem als koningen heersen op aarde. We zijn met hem erfgenamen van het koninkrijk van God. We zullen met hem verheerlijkt worden. Je staat er niet bij, en kijkt er naar. Maar je bent er in opgenomen. En als je er in opgenomen bent is het geen vraag meer of het nu allemaal zo is, zoals het in de bijbel staat of niet. Je ervaart dat het zo is. Je kunt er uren over discussiëren of Jezus nu wel of niet uit de dood is opgestaan. Daar kun je uren over redeneren: Heel wetenschappelijk, heel intellectueel, wat mij betreft ook heel theologisch. Maar redenerend kom je er nooit uit. Onze redematies schieten te kort. Al onze gedachten, al onze logica, al onze voorstellingen, reiken niet verder dan de dood en de onherroepelijkheid van de dood. We leven in een wereld die bepaald wordt door de onontkoombaarheid en de onherroepelijkheid van de dood. Al ons denken, al ons redeneren, heel ons voorstellingsvermogen is gestempeld door de dood. De dood heeft ons denken en redeneren in een kooi gezet. In onze wetenschappelijke discussies en intellectuele redematies reiken we nooit verder dan de tralies van de dood. Al redenerend en discussiërend zult u er nooit uitkomen of Jezus echt uit de dood is opgestaan. U kunt niet over de kloof van de dood heen denken en redeneren. Je kunt nooit verder springen dan je polsstok lang is. Jezus zelf overtuigt u er van dat hij uit de dood is opgestaan. Hij nodigt u uit om te delen in het onbegrijpelijke wonder van zijn opstanding.

Zoals Paulus schrijft: 'U bent geroepen tot gemeenschap met Jezus Christus'. Jezus zelf roept u tot gemeenschap met hem in de onbegrijpelijke werkelijkheid van zijn verzoenend sterven en van zijn opstanding. Hij doet zelf de deur voor u open naar het wonder van leven, van echt leven, van nieuw leven dat nooit meer verouderd, van leven waarin de dood is overwonnen, van leven dat èn naar de duur er van èn naar de kwaliteit er van, eeuwig leven is. Hij doet de deur voor u open en zegt: Kom binnen! Ik ben de enige die dood is geweest en weer is opgestaan. Jij weet niet wat het is en je kunt er geen verstandig woord over zeggen. Ik weet het. Kom en deel het wonder met mij! U bent geroepen tot gemeenschap met Christus. Als u aan deze uitnodiging gehoor geeft, dan zijn zaken als opstanding, nieuw leven, vergeving en liefde, de hoop op een nieuwe hemel en een nieuwe aarde geen zaken meer waar u uren over kunt praten en dan nog vreemd tegen aan kijkt. Christus laat ze u met hem beleven. Dan zijn Goede Vrijdag en Pasen geen gebeurtenissen uit een ver verleden meer, waar je lang over kunt discussiëren. Kruis en open graf staan dan om zo te zeggen in uw eigen hart. Dan is de nieuwe aarde waarop gerechtigheid woont geen droom van een idealist meer. In het leven met Jezus begint het in je eigen leven. Dan weet je zeker. Het is waarachtig waar!

Een gelovige is niet een toeschouwer die het voor waar houdt dat God bestaat. Een gelovige is iemand die zich heeft laten roepen tot gemeenschap met Jezus Christus.

Dat wordt wel heel duidelijk in de doop. Volgende week worden in deze kapel een aantal mensen gedoopt, nadat ze hun geloof beleden hebben. Zo'n doop maakt duidelijk wat geloven is. Dopelingen zijn geen toeschouwers die het voor waar houden dat God bestaat. Het zijn geen toeschouwers. Ze staan op van de stoelen uit de kerkzaal waarop je nog toeschouwer en toehoorder kunt zitten te zijn. Ze staan op. Komen naar voren. Ze dalen de trappen in het doopvont af. En gaan daar kopje onder in het sterven en opstaan van Jezus Christus. Dat is geloven: Kopje onder in Jezus. Geroepen tot gemeenschap met de Zoon van God. Geloven is gemeenschap hebben met Jezus Christus. Dat is wat anders dan godsdienstige principes hebben! Gelukkig bestaan er principiële mensen. Dat wordt duidelijk in het doopvont. Op principes sta je. In het doopvont sta je maar heel even. Op het belangrijkste moment ga je onderuit. Je geeft jezelf over aan Jezus. En daar ga je dan: Helemaal er onder. Geroepen tot gemeenschap met Jezus Christus. Geloven in Christus is ook iets anders dan een christelijke moraal hebben. Er is zoiets als een christelijke moraal: Dat je iemand die in nood zit helpt. Dat je waarheid spreekt. Dat je trouw bent. Dat je rechtvaardig bent. Stuk voor stuk geweldige woorden, afkomstig uit de bijbel. Er zijn mensen die een leven leiden dat door deze waarden geïnspireerd is. Soms zijn dat mensen die zichzelf geen christen willen noemen... Je kunt jaloers zijn op iemand die voor je gevoel een erg christelijk leven leidt. Want dat valt verdraaid niet mee! Zeker niet als je denkt aan waarden die heel hoog staan geschreven, zoals 'vergeving' en 'liefde voor je vijanden'. Iemand vergeven... Dat is nog wat anders dan hem weer groeten! Iemand liefhebben die erop uit is om je beentje te lichten... Wie kan dat? U? Ik niet! Hier zie je de grenzen van wat we 'de christelijke moraal' plegen te noemen. Eigenlijk bestaat er geen christelijke moraal! Zodra het voluit christelijk is, is het geen moraal meer! Een leven dat voluit christelijk is, dat geleefd wordt zoals Christus dat vraagt, is niet te vangen in dat woordje 'moraal'. Een moraal is een bepaalde gezindheid, waarin je je kinderen kunt opvoeden, die een leraar bij zijn leerlingen kan aankweken, waarin je jezelf kunt oefenen. Maar in een echt christelijk leven kun je je kinderen niet opvoeden. Je kunt het niet aankweken. Je kunt je er niet in oefenen. Het ligt boven je macht. Misschien bent u geweldig teleurgesteld in mensen die het altijd hebben over christelijk zus en christelijk zo. Misschien bent u doodmoe van uzelf. Van uw eigen dappere pogingen om een christelijk leven te leiden. U hoeft geen christelijke moraal te hebben. U mag het leven van Jezus delen. Het gaat niet om een christelijk leven dat u moet leiden. Maar om het leven dat Christus in u wil leven. Paulus schrijft dat een gelovige 'geroepen' is tot gemeenschap met Jezus Christus. Een christelijk leven is een leven dat Christus in u leeft. Dat is een geweldige gedachte. Ik kan nog wel eerlijk zijn. U vast en zeker. Als ik mijn best doe kan ik best vriendelijk zijn. En mensen mijn hulp aanbieden. Maar als het om dingen gaat als vergeven. Mijzelf wegcijferen. De last dragen. Dat kan ik niet. Alleen Christus in mij. Hij wil zijn leven delen. 'Geroepen tot gemeenschap met Hem'.

Amen.